

I. PROCEDURE EERHERSTEL

Art. 634. W.Sv.

Herstel in eer en rechten doet voor het toekomende alle gevolgen van de veroordeling ophouden in de persoon van de veroordeelde, onverminderd de rechten door derden verkregen, en met name

Het doet in de persoon van de veroordeelde de onbekwaamheden ophouden die uit de veroordeling zijn voortgevloeid;

Het verhindert dat die beslissing als grondslag dient voor de herhaling, een beletsel vormt voor de voorwaardelijke veroordeling of in de uittreksels uit het strafregister of uit het militair stamboek wordt vermeld;

Het herstelt de veroordeelde niet in de titels, graden, openbare ambten, bedieningen en betrekkingen die hij door afzetting verloren heeft;

Het ontheft hem niet van de onwaardigheid om te erven;

Het verhindert noch de rechtsvordering tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, noch de rechtsvordering tot schadevergoeding, die op de rechterlijke beslissing gegrond is.

Elke veroordeelde heeft een onvervreemdbaar recht op eerherstel, op voorwaarde dat hij aan de wettelijke voorwaarden voldoet (Cass. 16 november 1964, RW 1965-66,763).

De aanvraag

De verzoeker richt zijn aanvraag tot eerherstel aan de Procureur des Konings van het arrondissement waarin hij verblijft (art. 628, *ab initio* W.Sv.).

Dit kan ten vroegste één jaar na het verstrijken van de proefperiode (*infra*) (art. 628, laatste al. W.Sv.).

De aanvraag vermeldt de veroordeling waarop de aanvraag betrekking heeft, de plaatsen waar de verzoeker gedurende de proeftijd heeft verbleven en, in voorkomend geval, de veroordelingen voor misdrijven opgelijst in art. 627 W.Sv. (*infra*), die gedurende de proeftijd werden uitgesproken.

De procedure

Na ontvangst van de aanvraag stelt de Procureur des Konings een dossier samen met

- Een uittreksel uit het strafregister van de verzoeker;
- Een voor eensluidend verklaard uittreksel uit alle arresten en vonnissen in strafzaken de verzoeker betreffende. Die uittreksels vermelden, benevens de juiste aard der feiten en de uitgesproken straffen of maatregelen, iedere veroordeling tot teruggave, tot schadevergoeding jegens een burgerlijke partij en in de proceskosten.
- Een uittreksel uit het moraliteitsregister van de verzoeker gehouden tijdens de uitvoering van de vrijheidsstraffen of de maatregelen van vrijheidsbeneming die hij heeft ondergaan;
- De verklaringen van de burgemeesters der gemeenten waar de verzoeker gedurende de proeftijd heeft verbleven, betreffende het tijdstip en de duur van zijn verblijf in elke gemeente, zijn beroepsarbeid, zijn middelen van bestaan en zijn gedrag gedurende die tijd.
- Alle nodig geachte inlichtingen (ambtshalve of op verzoek van de procureur-generaal).
- Desgevallend: het advies van een dienst gespecialiseerd in de begeleiding of behandeling van seksuele delinquenten.

Dit dossier zendt hij met de stukken en zijn advies aan de procureur-generaal (art. 629 W.Sv.).

Binnen een periode van twee maanden na ontvangst van de aanvraag tot herstel in eer en rechten legt de procureur-generaal de processtukken voor aan de Kamer van Inbeschuldigingstelling, die binnen één maand de zaak behandelt en beslist met gesloten deuren (art. 630, eerste al. W.Sv.).

De aanvraag tot eerherstel wordt zonder formaliteiten ingewilligd, indien de procureur-generaal het verschijnen van de verzoeker voor de K.I. niet noodzakelijk acht en indien er grond bestaat om de aanvraag in te willigen (art. 630, tweede al. W.Sv.).

Is het verschijnen wel noodzakelijk, dan zal de K.I. de procureur-generaal, de verzoeker en zijn raadsman horen. Het dossier wordt daartoe gedurende ten minste vijf dagen ter beschikking gesteld van de verzoeker en zijn raadsman, en de verzoeker wordt ten minste acht vrije dagen voor de vastgestelde dag gedagvaard (art. 630, derde, vierde en vijfde al. W.Sv.).

Indien de K.I. dit noodzakelijk acht, beslist het dat een onderzoek dient te worden gevoerd. In deze beslissing wordt bepaald op welke feiten dit moet slaan, de getuigen die moeten worden gehoord en de dagen waarop deze verhoren plaats zullen vinden. Na de getuigenverhoren zullen ook de procureur-generaal, de verzoeker en zijn raadsman opnieuw worden gehoord (art. 630, zesde en zevende al. W.Sv.).

De verzoeker moet op elke terechtzitting in persoon verschijnen of een wettige reden van verschoning aanvoeren, met uitzondering van de zitting waarop het arrest wordt uitgesproken. Dit op straffe van afwijzing van de aanvraag (art. 630, achtste en negende al. W.Sv.).

Deze voorschriften van art. 630 W.Sv. zijn op straffe van nietigheid gesteld (A. Vandeplass, 'Herstel in eer en rechten', noot onder Cass. 21 mei 2008, R.W. 2009-10, afl.17, 711).

De voorwaarden

Voorwaarden tot het bekomen van eerherstel krachtens de tekst van de wet:

- de straf mag niet vatbaar zijn voor uitwissing, m.a.w. het mag niet gaan over een veroordeling tot een politiestraf (art. 621 W.Sv.)
- de verzoeker mag de voorbije 10 jaar geen eerherstel hebben genoten (art. 621 W.Sv.)
- de verzoeker moet de vrijheidsstraffen waartoe hij werd veroordeeld hebben ondergaan (art. 622 W.Sv.)
- de verzoeker moet de geldboeten waartoe hij werd veroordeeld hebben betaald (art. 622 W.Sv.)
- de verzoeker moet de verplichtingen tot teruggave, schadevergoeding en betaling van kosten, die hem in het vonnis ten laste werden gelegd, hebben voldaan (art. 623 W.Sv.)
- de verzoeker moet een proeftijd hebben doorlopen (art. 624 W.Sv.)
- de verzoeker moet gedurende die proeftijd een vaste verblijfplaats in België of het buitenland hebben (art. 624 W.Sv.)
- de verzoeker moet blijk geven van verbetering en goed gedrag (art. 624 W.Sv.)

Wat betreft het reeds hebben genoten van eerherstel in de voorbije 10 jaar, kan de rechter alsnog beslissen dat dit geen beletsel vormt voor de toekenning van een nieuw eerherstel binnen deze wachttermijn (zie art. 627 W.Sv.), indien eerherstel wordt verzocht voor een veroordeling tot een politiestraf, correctionele geldboete of correctionele hoofdgevangenisstraf van ten hoogste één maand wegens

- ontvreemding of vernietiging door een openbaar ambtenaar van documenten aan deze openbaar bewaarder toevertrouwd (art. 242 Sw.),
- een wanbedrijf betreffende het houden van de akten van de burgerlijke stand (art. 236 Sw.)
- zegelverbreking (art. 283 Sw.)
- zegelverbreking van papieren of zaken van iemand die verdacht, beklaagd of beschuldigd was van een misdaad waarop levenslange opsluiting of levenslange hechtenis, opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar of hechtenis van twintig jaar tot dertig jaar is gesteld, of van iemand die tot een van die straffen was veroordeeld (art. 285 Sw.)
- een nalatigheid van de leveranciers, hun agenten, de openbare ambtenaren of de door de Regering aangestelde of bezoldigde agenten, met staking van de dienst tot gevolg (art. 294 Sw.)
- het vertragen van leveranties of diensten door nalatigheid, zonder dat dit tot gevolg heeft dat de dienst daadwerkelijk mislukt (art. 295, tweede lid Sw.)
- het nalaten aangifte te doen van de geboorte van een kind of van een bevalling aan de ambtenaar van de burgerlijke stand (art. 361 Sw.)
- het niet afgeven van een gevonden pasgeboren kind aan de ambtenaar van de burgerlijke stand (art. 362 Sw.)
- onopzettelijk doden en onopzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel (art. 419, 420, 421 en 422 Sw.)
- veroorzaken van brand van andermans roerende of onroerende eigendommen (art. 519 Sw)
- nalatigheid met ontvluchting van gevangenen tot gevolg (art. 333-334 Sw.)
- overtreding van bijzondere wetten en verordeningen.

Wat betreft de veroordeling tot het ondergaan van een vrijheidsstraf of het betalen van een geldboete, moeten deze niet daadwerkelijk zijn ondergaan of betaald, indien deze werden kwijtgescholden of voorwaardelijk zijn en dus als onbestaande worden beschouwd. (art. 622 W.SV.)

Indien de straf reeds is verjaard, is eerherstel enkel mogelijk wanneer niet-uitvoering niet aan de verzoeker te wijten is (art.622, in fine W.Sv.).

Wat betreft de verplichtingen tot teruggave, schadevergoeding en betaling van kosten, geldt dat wanneer de verzoeker aantoont dat hij in de onmogelijkheid verkeert om aan de verplichtingen te voldoen, hetzij wegens zijn onvermogen, hetzij wegens enig ander feit waaraan hij geen schuld heeft, de rechter hem van deze voorwaarde kan ontslaan of het gedeelte bepalen dat wel moet zijn voldaan, opdat eerherstel zou kunnen worden bekomen (art. 623, tweede lid W.Sv.).

Wat betreft de proeftijd, bepaalt de wet dat deze begint te lopen vanaf

- de dag van de voorwaardelijke veroordeling, of
- de dagtekening van het koninklijk genadebesluit waarbij de straf voorwaardelijk wordt gemaakt, of
- de dag van de voorwaardelijke invrijheidstelling, mits de definitieve invrijheidstelling verkregen is ten tijde van het indienen van de aanvraag, of
- de dag van de invrijheidstelling onder toezicht, mits de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank een einde heeft genomen ten tijde van het indienen van de aanvraag, of
- de dag van het verval van de straffen of van de dag waarop zij verjaren, voor zover de niet-uitvoering niet te wijten is aan de verzoeker.

De *minimumduur* van deze proeftijd bedraagt drie jaar, in geval van veroordelingen tot politiestrafen of correctionele straffen die een gevangenisstraf van vijf jaar niet te boven gaan. Indien de verzoeker reeds werd veroordeeld wegens wettelijke herhaling of ter beschikking werd gesteld van de strafuitvoeringsrechtbank, bedraagt de proeftijd ten minste zes jaar. Wanneer de verzoeker werd veroordeeld tot een correctionele straf die een gevangenisstraf van vijf jaar te boven gaat of tot een criminele straf, bedraagt de proeftijd vijf jaar. Opnieuw wordt deze verlengd ingeval van wettelijke herhaling of terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, tot een minimum van tien jaar. (art. 626, eerste en tweede lid W.Sv.)

Indien de veroordeling waarvoor de verzoeker eerherstel vraagt een voorwaardelijke veroordeling betreft, is de minimumduur van de proeftijd gelijk aan de duur van het uitstel. (art. 626, laatste lid W.Sv.)

Bij de beoordeling van deze voorwaarden moet de rechter rekening houden met de moeite die de verzoeker heeft gedaan om de uit de misdrijven voortvloeiende schade, die niet gerechtelijk werd vastgesteld, te herstellen (art. 624 W.Sv.). De K.I. dient in de procedure eerherstel aldus te beoordelen of de spontane uitvoering van de morele verplichtingen tot schadeherstel deel uitmaken van het (nieuwe) gedragspatroon en de levenshouding van de verzoeker. Het is niet zozeer het resultaat dat telt, wel de inspanningen van de verzoeker. (T. Roes, 'Herstel in eer en rechten', noot onder Cass. 15 juni 2010, *R.W.* 2010-11, afl.38, 1602)

De aanvraag tot eerherstel is één en ondeelbaar en dient dus noodgedwongen alle veroordelingen in hoofde van de verzoeker te betreffen. Dit kadert in de idee dat het eerherstel wordt verleend als een absoluut moreel herstel dat door de maatschappij erkend wordt (zie Y. Van Den Berge, 'De principiële ondeelbaarheid van het herstel in eer en rechten', *RABG* 2014, afl. 14, 953-955; en Cass. 14 december 1908, *Pas.*1909, I, p. 51.).

Bijgevolg dient de verzoeker ook voor al deze veroordelingen aan bovenstaande voorwaarden te voldoen.

Een nieuwe aanvraag

Indien de K.I. de aanvraag afwijst, mag deze pas worden hernieuwd na verloop van twee jaren na de dagtekening van het arrest. In het afwijzend arrest mag de K.I. een kortere termijn bepalen, behalve wanneer het eerherstel wordt geweigerd wegens gemis van verbetering of van goed gedrag (art. 631 W.Sv.).

II. Geselecteerde rechtspraak

- Cass. 19 oktober 1977, *Arr. Cass.* 1978, 234
In de gevallen waarin de Kamer van Inbeschuldigingstelling met betrekking tot de kosten toepassing maakt van art. 623, lid 2 Sv. dient zij ongeacht art. 49, al. 2 Sw. Krachtens hetwelk bij samentreffen van geldboete en aan de Staat verschuldigde gerechtskosten de door de veroordeelden gedane betalingen het eerst op die gerechtskosten toegerekend worden, te beslissen of en op welke datum de veroordeelde de nog verschuldigde geldstraf gekweten heeft om aldus het begin van de proeftijd te bepalen.
- Cass. 28 februari 1978, *Arr. Cass.* 1977-78, 763. (en Cass. 20 juni 1966, *Pas.* 1966, I, 1352, alsook herhaald door Cass. AR P.10.0278.N, 15 juni 2010.)
De Kamer van Inbeschuldigingstelling die beslist over een verzoek tot herstel in eer en rechten, oordeelt op onaantastbare wijze of de veroordeelde tijdens de proeftijd blijk heeft gegeven van verbetering en van goed gedrag is geweest. (*eigen onderstreping*)
- Cass. AR 4561, 29 januari 1986
De K.I. kan een aanvraag tot herstel in eer en rechten pas verwerpen nadat het dossier gedurende ten minste vijf dagen ter beschikking is gesteld van de verzoeker en zijn raadsman en nadat dezen zijn gehoord (art. 630 Sv.).
- Cass. 25 maart 1987, *Rev.drpn.*1987, 841.
Het arrest van de K.I. waarbij een verzoek tot herstel in eer en rechten wordt afgewezen op grond van de loutere overweging dat niet aan de wettelijke vereisten voor het bekomen van een herstel in eer en rechten is voldaan, is niet gemotiveerd. (*eigen onderstreping*)

- Cass. AR 6730, 22 juni 1988 (*Parienti*)

Naar recht verantwoord is de verwerping van de aanvraag tot herstel in eer en rechten, wanneer het arrest van de K.I. erop wijst dat de geldboete verjaard was vóór de door de verzoeker verrichte betaling, dat die betaling geen enkele invloed had op de verjaring en uit geen enkel gegeven van de zaak bleek dat de niet-uitvoering van die straf niet aan een fout van verzoeker te wijten was, zodat niet was voldaan aan de wettelijke vereisten ter zake, meer bepaald aan art. 622 Sv.

Nieuw en derhalve niet ontvankelijk is het middel dat door de verzoeker tot herstel in eer en rechten wordt aangevoerd tot staving van zijn voorziening tegen het arrest van de K.I. waarbij zijn aanvraag wordt verworpen, en dat betoogt dat niet aan het vereiste van art. 630, lid 4 en 5 Sv. is voldaan, wanneer uit de gedingstukken niet blijkt dat de verzoeker die, met bijstand van zijn raadsman, verschenen is op de terechtzitting waarop de zaak is behandeld en de beslissing gewezen, de schending van die bepalingen heeft aangevoerd. (*eigen onderstreping*)

- RvS, 14 december 1993, *Arr. RvS* 1993

Een veroordeling die is uitgewist kan bezwaarlijk als motief gebruikt worden om een vergunning te weigeren. Krachtens art. 620 W.Sv. heeft de uitwissing de gevolgen van herstel in eer en rechten en luidens art. 634 van genoemd wetboek doet herstel in eer en rechten de gevolgen van de veroordeling voor het toekomstige ophouden in de persoon van de veroordeelde, omdat het oogmerk van eerherstel en van uitwissing is het de veroordeelde mogelijk te maken zich te reïntegreren in de maatschappij.

- Arbitragehof nr. 199/2004, 8 december 2004

Artikel 625 van het Wetboek van Strafvordering schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet in zoverre het de proeftijd ingeval van een voorwaardelijke invrijheidstelling doet lopen vanaf de dag van de voorwaardelijke invrijheidstelling, terwijl ingeval van een voorlopige invrijheidstelling de proeftijd slechts een aanvang neemt vanaf de dag dat het restant van de straf is verjaard en dus niet vanaf de dag van de voorlopige invrijheidstelling.

- Cass. (2e k.) AR P.08.0145.F, 21 mei 2008 (en Cass., 19 jan. 1986, AR 4561, A.C., 1985-1986, nr. 337).

Buiten het geval waarin de procureur-generaal bij het hof van beroep oordeelt dat de verschijning van de verzoeker tot herstel in eer en rechten niet onontbeerlijk is en de aanvraag moet worden ingewilligd, moet de verzoeker op elke rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling in persoon verschijnen, behalve op die waarop het arrest wordt uitgesproken; indien hij niet verschijnt zonder een wettige reden van verschoning aan te

voeren, wordt zijn aanvraag afgewezen; indien hij aanwezig is, moet hij worden gehoord.
(eigen onderstreping)

- Cass. 8 december 2010

De voorwaarde van art. 623 Sv. om eerst te hebben voldaan aan de verplichting tot teruggave, schadevergoeding en betaling van kosten, vooraleer herstel in eer en rechte te kunnen verkrijgen, houdt het herstel van het geleden nadeel in, wat kan voortvloeien uit een daadwerkelijke betaling, een kwijtschelding van schuld of een dading waarmee de benadeelde partij instemt. De uitdovende verjaring van de burgerlijke rechtsvordering ontheft de veroordeelde niet van de verplichtingen tot uitvoering van de uitspraak waarvan de wet de toekenning van het herstel in eer en rechten doet afhangen.

- GwH nr. 41/2012, 8 maart 2012

Artikel 621 van het Wetboek van strafvordering schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

- Cass. AR P.12.1122.F, 28 november 2012,

Impliquant une déclaration de culpabilité et figurant au casier judiciaire, la décision du suspension du prononcé de la condamnation est une peine au sens de l' article 621, alinéa 1er du Code d' instruction criminelle; ne pouvant être effacée, elle est susceptible d' une réhabilitation. (eigen onderstreping)

= *Aangezien de beslissing tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling een schuldigverklaring inhoudt en op het strafblad wordt vermeld, is zij een straf in de zin van art. 621, al. 1 W.Sv; aangezien zij niet kan worden uitgewist, komt zij in aanmerking voor herstel in eer en rechten.*

- GwH nr. 70/2014, 24 april 2014

Artikel 625 van het Wetboek van strafvordering schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

- Cass. 23 april 1997, Arr.Cass. 1997, 199. Pas. 1997, I, 199 (en R.W. 1997-98, noot A. Vandeplass).

Het herstel in eer en rechten is een maatregel die, ook al komt hij de veroordeelde ten goede, niettemin genomen wordt in het algemeen belang; de wettelijke opsomming van de juridische gevolgen, die niet beperkend is, heeft echter niet tot gevolg dat de gerechtelijk vastgestelde feiten, waarop de veroordeling van de in eer en rechten herstelde personen gegrond was, bedekt worden alsof ze nooit hebben bestaan.

